

Sprawozdanie z II Petersburskiego Międzynarodowego Forum Prawniczego, 16-19 maja 2012

Informacje ogólne

Petersburskie Międzynarodowe Forum Prawnicze zostało powołane w 2011 roku przez Ministerstwo Sprawiedliwości i przeprowadzane jest przy wsparciu ze strony prezydenta Federacji Rosyjskiej (dalej FR). Organizatorami Forum 2012 były następujące organizacje: Ministerstwo Sprawiedliwości FR, Najwyższy Sąd Gospodarczy FR, Państwowe Muzeum „Ermitaż” i Fundacja „Petersburskie Międzynarodowe Forum Prawnicze”. Głównym partnerem był OAO „Gazprombank”. Forum było zorganizowane dzięki środkom pozyskanym od sponsorów.

Wzięło w nim udział ponad 2000 delegatów z 51 krajów. Delegacje 13 krajów przybyły pod przewodnictwem ministrów sprawiedliwości, w tym – oprócz Polski – USA, Wielkiej Brytanii, Chin, Islandii, Maroko, Węgier, krajów CIS. Ponad połowa uczestników to praktykujący prawnicy, doradcy, notariusze, przedstawiciele innych zawodów prawniczych, a więc ci, do których Petersburskie Forum było skierowane. Pozostali uczestnicy to rosyjscy i zagraniczni urzędnicy różnych szczebli i członkowie ciał ustawodawczych. Wielu z nich występowało i na posiedzeniu plenarnym i podczas spotkań okrągłych stołów organizowanych m.in. przez partnerów Forum, takich jak IBA, ABA, ICC, Stowarzyszenie Prawników Przedsiębiorstw, Fundacja „Skołkowo”.

W ramach Forum odbyło się posiedzenie plenarne na temat „Polityka prawna w 21 wieku: nowe wyzwania dla prawa w świecie globalnym”, 38 okrągłych stołów na najróżniejsze tematy, kilka przedsięwzięć towarzyszących, w tym konferencja „Modernizacja Kodeksu Cywilnego FR” i posiedzenie na temat „Mechanizmów realizacji inicjatyw ‘Otwartego Rządu’ w systemie prawnym” (program Forum w załączeniu). Podczas Forum podpisano szereg porozumień o współpracy w dziedzinie prawa pomiędzy Rosją i innymi krajami, w tym m.in. Polską, Holandią, Ukrainą i Islandią.

Forum zostało poważnie potraktowane zarówno przez organizatorów, jak i uczestników. Moderatorem posiedzenia plenarnego był Michaił Piotrowskij – dyrektor muzeum „Gosudarstwiennyj Ermitaż” i gospodarz, jako że Forum odbywało się na terenie Ermitażu (w lewym skrzydle i namiocie wzniesionym na Placu Pałacowym). Warto wspomnieć o spikerach. Byli to: Aleksander Konowałow – minister sprawiedliwości FR, Dmitrij Miedwiediew – premier FR, Eric Bergsten – sekretarz Komisji Międzynarodowego Prawa handlowego ONZ, Clark Kenneth – Lord Kanclerz, minister sprawiedliwości Wielkiej Brytanii, Jean-Paul Decorps – przewodniczący Międzynarodowej Unii Notariatu, Eric Holder – prokurator generalny, minister sprawiedliwości USA, Anton Iwanow – prezes Najwyższego Sądu Gospodarczego FR (dalej NSG), Vincent Lamanda – prezes Sądu Najwyższego Francji, Wu Aiyang – minister sprawiedliwości ChRL.

Szerokim echem w prasie branżowej i codziennej („Kommiersant”, „Wiedomosti”) odbiły się wystąpienia Dmitrija Miedwiediewa, Aleksandra Konowałowa i Antona Iwanowa podczas posiedzenia plenarnego.

Rządy prawa

Komentowano zarówno konstatacyjne, jak i dyskusyjne wypowiedzi w wystąpieniach Dmitrija Miedwiediewa i Antona Iwanowa.

Obaj podkreślali, że w rosyjskim sądownictwie nadal istnieje szereg problemów, ale widać ewidentny postęp, który należy uważać za zadowalający. Forum zaś stanowi dowód na to, że rosyjski rząd zamierza budować państwo prawa, przeprowadzić reformę sądownictwa i podwyższyć niezawodność systemu sądowniczego.

Ważne jest, że otwarcie mówi się o brakach, trudnościach, zjawiskach niepożądanych w obecności tylu osób z zewnątrz. Jest to możliwe, gdyż „wszystkich obecnych, bez względu na różniące ich poglądy, łączy wspólny system wartości, w którego podstaw leży uznanie prawa jako wartości najwyższej”.

Tematyka forum świadczy wg występujących o tym, że jego celem jest poruszanie problemów praktycznych, uciekanie od ogólników i krągłych fraz. Aleksandr Konowałow, stwierdził m.in., że Petersburskie Forum już obecnie pretenduje do pozycji, jaką w świecie gospodarki zajmuje Davos, i ma wszelkie podstawy, aby stać się „prawniczym Davos”. Jurij Lubimow z kolei proponował, żeby – mając na względzie sprawdzoną atrakcyjność formuły – Petersburskie Forum w przyszłości zaczęło organizować konferencje w innych wielkich miastach świata.

Dyskusja na temat zagrożeń, jakie dla suwerenności państw stanowią orzeczenia sądowe wydawane w innych państwach oraz orzeczenia arbitrażowe

Dyskusję rozpoczęli Dmitrij Miedwiediew i Anton Iwanow. Podkreślali, że w wielu sprawach gospodarczych niektóre państwa stosują rozwiązania ustawowe preferujące jurysdykcję sądów ich państw. Może być to postrzegane jako nieuczciwa konkurencja. Orzeczenia tych sądów z reguły podlegają widocznym wpływom polityki. W związku z tym mogą stanowić zagrożenie dla suwerenności państw, na terenie których mają zostać wykonane. Podobne sytuacje mogą mieć również miejsce w przypadku orzeczeń arbitrażowych.

Zarówno Dmitrij Miedwiediew, jak i Anton Iwanow argumentowali, że w takich sytuacjach konieczne są środki właściwej ochrony. Miałyby one umożliwiać organom sądowniczym państw, których suwerenność jest naruszana, uchylanie orzeczeń sądowych innych państw, a także orzeczeń arbitrażowych, z powodów szerszych niż *l'ordre public*.

Stanowisko reprezentowane przez D. Miedwiediewa i A. Iwanowa zostało skrytykowane przez wielu uczestników dyskusji, m.in. Lorda-Kanclerza Kennetha Clarka, Erica Holdera czy Vincenta Lamandę. Przyrównali oni te pomysły do protekcjonizmu gospodarczego i prawnego uniemożliwiającego międzynarodową wymianę handlową, gospodarczą i prawną.

Okrągły stół: Etyka zawodów prawniczych

Chciałbym również poinformować, że brałem udział w posiedzeniu okrągłego stołu poświęconemu etyce zawodów prawniczych. Oto tematy, wokół których toczyła się dyskusja:

- pozytywny wpływ kodeksu etycznego w Rosji na wzrost profesjonalizmu w zawodach prawniczych,
- zgodność kodeksu etycznego ze standardami międzynarodowymi,
- samoregulacja organizacji adwokackich,
- konflikt interesów w praktyce adwokackiej.

Dyskusję moderował Wasilij Rudomino, członek Federalnej Izby Adwokackiej FR, starszy wspólnik firmy Alrud. Wzięli w niej udział: Geraldine Clarke – wspólnik "Gleeson, McGrath, Baldwin", prezes Komisji ds. Etyki Zawodowej IBA, Evans Adrian – profesor Monash University, Elena Krasnikowa –

ekspert ABA w Federacji Rosyjskiej, CEO Centrum Doradczego „Etyka w biznesie”, Alexandra Niestierienko – prezes organizacji non profit „Stowarzyszenie prawników przedsiębiorstw”, Jurij Pilipienko – wiceprezes Federalnej Izby Adwokackiej RF, radca Federalnej Izby Prawniczej RF, wspólnik zarządzający firmy prawniczej "UST".

Podsumowanie

Uważam, że II Petersburskie Międzynarodowe Forum Prawnicze było przedsięwzięciem udanym.

Przede wszystkim jednak Forum stało się – zgodnie ze swoją nazwą – platformą spotkań prawników Federacji Rosyjskiej i reszty świata, podczas których dzielono się doświadczeniami, wymieniano poglądy i zawierano znajomości.

Niezależnie od wypowiedzianych poglądów Forum na pewno będzie miało wpływ zarówno na kształtowanie rozwiązań teoretycznych, jak i na orzecznictwo sądów FR. To bez wątplenia przyczyni się do rozwijania praworządności w Rosji.

Program II Petersburskiego Międzynarodowego Forum Prawniczego

17 maja 2012

• 09:00 – 13:30

Mechanizmy realizacji inicjatyw 'Otwartego rządu' w systemie prawnym

17 maja 2012

• 15:30-18:00

-
- Walka z nowymi zagrożeniami: zachowanie równowagi rządów prawa i efektywności działań policyjnych
 - Inwestycja w obszarze wykorzystania dóbr naturalnych: aspekt prawny
 - Nowe tendencje w ustawodawstwach cywilnych
 - Ochrona prawna pomników architektury i rozwój współczesnych miast
 - Obszar prawny WTO: teraz z Rosją
 - Porządek prawny w sieci Internet: wolność czy bezpieczeństwo?
 - Walka z korupcją: krajowe i międzynarodowe instrumenty prawne
 - Rozwój sądownictwa krajowego i międzynarodowego: wyzwania, reformy, perspektywy
 - Pro Bono i nieodpłatna pomoc prawna: poszukiwanie równowagi między kontrolą państwa a sektorem prywatnym

18 maja 2012

• 09:00 – 13:30

-
- Uregulowania antymonopolowe w gospodarce globalnej: doświadczenia Rosji i innych krajów
 - Wewnętrzne przeglądy podatkowych stosunków prawnych. Perspektywy rozwoju administracyjnych procedur rozwiązywania sporów
 - UE i EOG: nowa rzeczywistość prawna
 - W jaki sposób państwo i krajowe regulacje mogą uczestniczyć w kierowaniu międzynarodową praktyką prawniczą?
 - Spory gospodarcze z udziałem państw: perspektywy rozwoju prawa międzynarodowego i prawa USA w kwestii immunitetu i odpowiedzialności państwa
 - Lobbyizm
 - Mediacja — zakończenie sporu bez sądu: od niewielkich szkód do katastrof ekologicznych
 - Prawne aspekty międzynarodowych postępowań egzekucyjnych
 - Międzynarodowy arbitraż gospodarczy: współczesne problemy postępowania arbitrażowego i wykonania orzeczeń arbitrażowych
 - Notariat jako instrument rozwoju gospodarczego i społecznego
 - Prawo patentowe wobec globalnej konkurencji gospodarczej
 - Uregulowania prawne dotyczące procesów migracyjnych na obszarze Europy, Azji i Euroazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej
 - Instytucja partnerstwa państwowo-prywatnego: czy istnieje potencjał rozwoju w warunkach kryzysu gospodarczego?
 - Aspekty prawne działalności instytucji państwowych dotyczące zarządzania niezależnymi funduszami i długiem państwowym
 - Prawne aspekty podatkowego administrowania cenami transferowymi
 - Podstawy prawne międzynarodowych stosunków handlowych: co muszą wiedzieć eksperci?
 - Etyka zawodów prawniczych
 - Rola prawa w zapewnieniu wzrostu gospodarczego
 - Współczesna polityka karna dotycząca przestępstw o charakterze gospodarczym: krajowe i międzynarodowe mechanizmy
 - Sieci społecznościowe i aplikacje mobilne: wyzwania i możliwości uregulowań prawnych w Rosji i na świecie
 - Co wykładać na uczelni prawniczej: filozofię prawa czy *legal writing*?
 - Efektywność energetyczna we współczesnym świecie: międzynarodowe i krajowe uregulowania prawne
 - Gwarancje prawne okazania właściwej pomocy medycznej
 - *Compliance*: praktyka międzynarodowa

18 maja 2012

• **15:00 – 18:30**

- Marketing i promocja działalności firmy prawniczej
- Nowe tendencje zastosowania międzynarodowego prawa prywatnego i prawa krajowego różnych krajów w międzynarodowych i krajowych transakcjach M&A
- Prawne uregulowania międzynarodowej działalności wystawienniczej: zapewnienie ochrony dobrom kultury
- Departament prawny w epoce globalizacji. Rosyjskie i międzynarodowe doświadczenia
- Prezentacja systemów prawnych